

HATÁRSZÉLI

POLITIKAI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL 7 ÓRAKOR.

Felolós szerkesztő:
MAGYAR BÁLINT

Szerkesztőség: Rákóczi-ucca 3. sz. Kiadóhivatal: Teley-ucca 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁR
helyben házhoz szállítva, vidékre postán küldve:
Egész évre . . . . . 52 K | Negyedévre . . . . . 13 K
Félévre . . . . . 26 K | Egyes szám . . . . . 1 K.
Külföldi előfizetéseknél a postabér megértését kérjük.
Hirdetéseket díjazásuk szerint. — Nyelvtérre nem kint.
A hirdetések díjazásai díjak előre fizetendőek.
TELEFON SZ: 37.

UJSÁG

SZILÁNKOK.

FRANCHET D'ESPEREY tábornok képviselte a görög király temetésén Franciaországot. Ahogy a nevét olvastuk, hirtelen eszünkbe jutott, hogy a tiszteletreméltó hadvezér neve nem süri győzelmei, de különböző temetések révén vált közsímmé. Először akkor hallottuk, amikor a bulgárok könnyelműen eldobták győzelmes fegyvereiket s a generális ur ocsó árón, kegyetlen, de indokolatlan göggel ütött arcul egy vitéz és becsülletes nemzetet. Másodszor Magyarország védtelen testével állott szemben Belgrádon, amelyet szennyes pribékek hurcoltak átétlan elébe. A tábornok ur akkor is olyan kíméletlen és tudatlan volt, mint egy rosszul sikerült Napoleon-paródia. Most pedig egy harmadik fejedelmi holttest koporsójának környékén volt látható... És a halott görög király se tiltakozhatik ellene... Oh igen, Franchet D'Esperéy tényleg burokban szillett...

AZ AMERIKAI republikánus-párt meglátogatta Wilson s megkérdezte tőle, hogy mi az álláspontja a népszövetség kérdésében. Hogy Wilson mit mondott, arról nem szól a krónika, de egy bizonyos, hogy a látogatás folyamán sírva fakadt. Ez a könyzapor megdöbbenetette a megjelent híveket, mi viszont elgondolkoztunk rajta... Wilson sir? Európában millió és millió árva, özvegy, béna, megalázott ember véres könnyeket hullat ama hírhedt tizennégy pont miatt. Wilson sir? Kissé későn cselekszi s ha a szeméből kiszivárgó nedvesség akkorára dagadna, mint az özőnkv, akkor se tudná lemosni azt a gyalázatot, ami a benne bízótakat az ő révén érte. Hadd sirjon hát Wilson. Ez a legkevésbé, amit megtehet, krokodilus könnyekkel amúgy sem lehet lemosni vitéz, becsülletes nemzetek homlokáról a wilsoni béke gyalázatot...

A CSEH NEMZETI egyház egyesül a szerb orthodox egyházzal — jelentették néhány hét előtt az aranyos Prágából. A kezdeményezés nem Belgrádból, hanem a csehszlovák nemzeti egyház központi bizottságától indult ki, ez kérte fel a szerb keleti egyházat az egyesülésre. Így már értjük, hogy miért kell Podkarpatszka Rusba bebocsátani a — szerb gör. keleti papokat és hogy miért viselkedik a schizma ügyében olyan rejtélyesen az egyházi ügyek referense — Pešek!

A „FEKETE GYALÁZAT” ellen szövetség alakult Németországban. Fekete gyalázat alatt a németek, egészen jogosan, a megszálló fekete-francia csapatokat értik, amelyek baromi lényüknek megfelelő kínágásokat követnek el. A nyugati kultúra egyik ismertetője és jellemző jele a népekről való „civilizáció-terjesztés”. Némelyeknek hiábavaló magyarázni, hogy a vakzerencse nem tényleges győzelem. Viszont, aki középeurópai — tehát magasabb értelemben — kultúremler, az tudja, hogy a szercesen atyafiság tüntető bizonyítása csak a „legyőzötteknek” használ. Hogyne. Nőveli bennünk az elkeseredést s azt a vágyat, hogy ma nekem, holnap neked. Brávo tisztelt szines-ántant, kiséántant s a többi rokonok! Így születik meg a minden eddigénél elszántabb és rettenetesebb reváns...

AMIATT PEDIG, hogy a magyar társadalmi egyesülések ellenőrzik Magyarország sorsát, nem kell izgulni, sőt örülni kell neki. Annak a jele az ilyesmi, hogy nem alszanak s hogy többé gyalázatos, nemzetgyilkos meglepetések nem érhetik a

magyart. A magyarság most ébren van, de előzően annyi valósággá vált rémes álma volt, hogy nem csoda, ha ideges, türelmetlen és harcrakész. Emlékezzünk vissza ama bizonyos októberre, márciusra és ba kell ismernünk, hogy szervezett társadalom mellett egy maréknyi élelmes csirkefogó sohasem tehetne volna tönkre Magyarországot. Egyenesen a keresztény magyarság érdeke, hogy komoly, tettekre, gondolkodó emberek szoros szövetsége álljon mindenütt őrt, mert ha igaz, hogy az államot a polgárok összessége alkotja, akkor az állam ereje polgárainak öntudától, akcióképességétől függ. Eddig az volt a baj, hogy mindent a hivatalos hatalomtól vártak. Most pedig csak nem lehet bajnak nevezni azt, ha ennek a hivatalos hatalomnak a társadalmi egyesülések is önzetlenül a segítségére vannak? Hisz' ez a társadalom — idáig szemrehányóan agyonszónokolt — kötelessége...

A belső politika.

A legutóbbi két-három hét belső politikájának nem akartunk historikusai lenni. Nem pedig azért, mert minden egyeketünk, hogy az igazság ki mondjuk, úgy is hiába való törekvés lett volna, — de nem irtunk kommentárokat az egyes eseményekhez azért sem, mert azok még sokkal zavarosabbaknak látszottak, semhogy egészen tisztán beláthattunk volna azok mélységébe. Tartózkodó hallgatásukat tulajdonképpen most sem hagyjuk abba, csak annyit írunk meg, hogy a legutóbbi események tanúsága szerint Csehszlovákiában már el sem tudunk képzelni nemcsak egy homogén, hanem egy koalíciós kormányt sem. A németekkel úgy bántak a cseh soviniszta, hogy nagyobb ellenségeké teszik őket, mint amilyen ellenségeiké tették a franciák a nagy németeket. Ezeket ugyan egy koalíciós kormányba belevinni a történet után lehetetlennek látszik, homogén, valamely többségi párt kormányáról pedig azért nem beszélhetünk, mert ilyen Csehszlovákiában egyszerűen nincsen. A hivatalnok-kormány további működése a legionaruskonak, illetve most már valóságos kommunista pretoriánusoknak a kormányzásba való illetéktelen beavatkozása teszi nevétségére erőlködését. Az „erős kéz” Nemesztonál, Egerben, Brünben örökre lehanyatlott. A Druzina egyszerűen nem is vesz már tudomást róla. Táborban ezek a pretoriánusok már egy hónappal ezelőtt megkísérelték a tanácskormány kikiáltását. A zsidókat látszólag a soviniszta riasztgatják, de mi nem hiszünk ennek a látszatnak. Leninék bizonyosan tudják, mi a céljuk ezzel a céccoval. Lenin okos fiu, a párisi nagypályolyban tanították ki a mesterségére, onnan kildték az orosz forradalom megcsinálására, ő tudja, hogy mi a célja egy látszólagos antiszemita hercehurcávsli, mi csak arra gondolunk, hogy Prága hadosztályparancsnoka egy olyan legionáriusokból lett ezredes, aki a háború előtt sörigári munkás volt s a háborúban szakaszvezető. Mi csak arra gondolunk, hogy Csehszlovákiában legyőn-gült az „erős hivatalnok-miniszterium”, nem lehet egységes kormányzó párt, de még csak koalíció sem, — de vannak ott pretoriánusok és soviniszta jelszavak alatt zavart csináló különböző elemek, akiknek a leninizmus lehet csak az apja és a bolsevizmus lehet a gyermeke. Svehla minden fardozása, hogy ez ne úgy legyen, hiábavalónak látszik.

A cseh, az ántánt által alkotott új államok legintelligensőbbjének vélt népfaja, nem bizonyul elég erősnek a normális államélet megteremtésére. Az osztrák állam kötelékében megtalálják

fejődésük garanciáit. Ausztriában vezető szerepük volt, ellentük vagy nélkülük nem lehetett sikerrel kormányozni, kulturájuk, irodalmuk magas színvonalat ért el s a diplomáciában, hadseregben, közigazgatásban, közgazdasági téren számarányukat messze túlhalad sulyhöz jutottak. Amig anyagi megerősödésüknek szilárd volt az alapja, — már nyit Ausztria — amig szorgalmuknak tág terület adott az érvényesülésre egy monarchia nagyhatalmi tekintélye, amig így volt: addig meg voltak számára a normális élet és fejlődés néhány legfőbb feltételei és merész sudákba csökkent a cseh kultúra, a csehek versenyképessé váltak a népek gazdasági versenyében.

Most — Csehország nem tartomány többé, köztársasági elnöke és önálló hadserege van; ami alapot egy nagyhatalmi monarchia tekintélye adott neki előbb, azt magának kell már bitni, ami erkölcsi sulyra van szükség, azt mgából kell merítenie, mert ezt kívánja az önállóság jellege. És ez az alap nincs meg, amig a kormányra bármilyen legionista csoportnak befolyása lehet és az erkölcsi erkő forrása nincs meg, amig a régi, tartománykorebeli kisebb verekedések és veszekedések ma komoly összetűzések és összetűzések alakjában jelenhetnek meg. Régebben legfeljebb kellemetlen dolgokat ütöttek egymás fejébe a Reichsratban a cseh és a német, ma valóságos harc: ott a harc és a fejtűrésnél komolyabb dolog az, amikor saját iskolájából, színházából, templomából verik ki a más nyelven beszélő és az igazság mérlegébe kapaszkodó polgártársakat.

A kommunista legionáriusok a felfordulást jelenítik. Egy becsülletes keresztény politika a békét és haladást jelentené. Csak ennyit.

Ezt tudni kell!

Örvendve látjuk, hogy amiért mi is tollal, szóval, már öt éve küzdünk, az reményteljes fejlődésnek indul.

A magyarral belemelegszik. A magyarral csoda történt, kezd kereskedni.

Bravo, bravissimo!

Ez realis antiszemizmus. Ez ha kitart, okvetlenül győzedelmeskedni fog

De... de, egy nagy bőkenő van a do-logban! Sőt *kettő* is. Az egyikről emlékszünk meg előbb, a másiktól azután. Az egyikről beszéljen a példa.

Keresztény részvénytársaság alakul. Hozzá még altruista. Igazán, nemcsak cimben altruista. Üzletet nyit egy városban. Pártolják a keresztények. Nála vesznek. Hogy is ne vennének, mikor a legolcsóbb a boltja. Ezzel is mutat, hogy altruista. Nagy a forgalom. De nem nagy, sőt igen csekély a részvénytársaság haszna, új és új beletetéseket kell a város fogyasztó közönsége érdekében tennie. A közönségnek nagy a haszna, olcsón vásárolnak. Most azonban áruk vagy csak készpénz ellenében, hogy rövid határidőre adnak. Ép mert altruista a részvénytársaság, azért a hárszonból nagyobb befektetést nem csinálhat, részvényeket pedig nem jegyeznek, amit jegyeztek, nem szivesen fizetik vagy nem pontosan. Ha a fizetésre felszólítják, pláne hogyha hivatalos formában szólítják fel, önzérteben van megsértve. Mert — sajnos! — a keresztény magyar közönség még úgy-ahogy a régi. Azt kívánja a keresztényről, hogy jó árut és olcsón kapjon, tehát neki haszná legyen, de már, hogy ő is áldozatot hozzon embertársaiért, hogy jegyezzen pár ezer korona részvényt, s ezt be is lizesse, azt nem teszi.

Gazdag keresztény városban így áll meg a keresztény társaság.

Megáll, a mi keresztény közönségünk elzsidósodott bankokba rakja a pénzét, vagy a ládáiiban hevereti fölösleges pénzt, de altruista keresztény részvénytársaságokat nem támogat.

A másik bökkenővel hamarabb megleszünk. A keresztények is kezdenek kereskedni és ami erre való ismételt megjegyzésünket illeti, ismét mondjuk: Bravó, bravissimó!

De hiba van másodsor is a kréta körül! A ke-esztény kereskedőknek inkább csak **nagyobb kivüüli és behozatali vállalkozásokhoz** van kedvük. Jó ez, szükséges ez, de nem lehet mindjárt ezzel kezdeni.

Kezdjük csak a belkereskedelemmel. Ti keresztény szociálisták, úgy figyeltek benneteket, úgy várom tőletek, hogy minél több **utcai bódé** legyen a tietek. Ezzel kezditek azok a nem keresztények is, akiknek ma palotái vannak. De nem azért, mert ez a dolog természetes rendje, hanem azért várom én ezt tőletek is, hanem azért, mert ez **mindenkire nézve jót jelent**, azért kell a belkereskedelemre fordítani a figyelméteket. A drágaságot a nagy export cégek okozzák. Az árak esése a neki lendült belkereskedelemtől várható. A nagy export vállalkozásokba keresztény nem foghat egyedül, mert még nem ért hozzá, ha meg zsidóval kezd, zsidó lesz belőle és éppen olyan haszonra fog drágítani, mint az. Ezt kell tudni és ezeket szem előtt tartva kereskedni a keresztény magyarnak!

A Horny-ügy hivatalos befejezése.

Annakidején megirtuk, hogy Horny Oszkár helybéli s.-lekeszt azzal rágalmazták meg, hogy a Gizellaházban történt tifuszcseppnyálalkalmával, a szegény beteget nem hogy vizsgáltatta volna, hanem karörvendve nézte a betegek vonaglását sőt a rágalom szerinti egyenesen Isten büntetésének jelentette ki előtük betegségüket, amiért megtagadták magyarságukat. Azzal is vádolták Horny segédlekeszt, hogy „Kossuth ünnepe” a Gizellaházban istentiszteletet tartott, amelyen az igr. nővérek nemzeti színű kokárdákkal jelentek meg. A tifuszcseppnyálpedig úgy tüntették fel, mint ha azt az igr. nővérek szándékosan idéztek volna elő.

A rágalom hurját először a „Slovensky Vychod” pëndítette meg és a nagy dobos Pesek verte, aki Hornyval úgy akart ebánni, mint alávaló hazaárulóval. Horny bebizonyította ártatlanságát, a Slovensky Vychod ellen sajtópert indított és erélyes fellépésével Pesektől elégtételt követelt az igr. nővérek és az ő meghurcoltatásáért.

Erre Pesek megindította a „nyomozást”. Négy hónapig folyt a magyar ember elleni hajszá, míg végre Podkarp. Rus polg. közigazgatásától 6700/1920. sz. a. megkapta Horny az elégtételt.

A hivatalos nyilatkozat kijelenti, hogy Horny Oszkár ur teljesen ártatlan, az ellene felhozott vádak alaptalanok. Az igr. nővéreket csak annyiban hibáztatja, hogy kutyuk nem felcél meg a higiénia követelményének és hogy egy szolgáójuk betegségét 4 hétig titkolta.

Ennek közlése a Slovensky Vychodot is elkötelezték.

A mi megjegyzünk csak ez: Mi az ügyet már az első közlés alkalmával befejeztünk tekintettük abban az értelemben, hogy itt nemzeti sovinizmusban turbuzgó stréberek üldözéséről van szó és hogy az igazságnak ki kell derülnie. A hivany szűnik segítségével és a legnagyobb apparátussal végzett hivatalos vizsgálat sem állapíthatott meg többet és ebből az ügyből kifolyólag nem sikerült senkit felakasztani. Reméljük, hogy azután megfontoltabbak lesznek az illetékes hatalmi tényezők és nem indulnak el a Slovensky Vychodok nyilvánvaló rágalmai után. Egyébként ebben a hivatalos elintézésben is van egy szépség-hiba. A Gizellaház nem titkolt el semmiféle betegséget ezt az odajáró háziorvos is igazolja. Ami a higiénikus kutat illeti, ott megengedjük vai hiba, de ez a hiba a tájban van, amely a Gizellaház tájban még a Pesek parancsára sem hajlandó adni. A higiéniaival egyébként a referens ur nagyon meg van akadva, ezt tudjuk a munkácsi „higiénikus-füthető klozetek” közismert történetéből.

Benes nyilatkozik. Dr. Benes külügyminiszter, a külügyi bizottság ülésén kijelentette, hogy ha Magyarországon visszaállítanák a monarchiát, ez a körülmény nem szolgáltatna okot Csehszlovákiának arra, hogy Magyarország belügyeibe beavatkozzék. — Benes külügyminiszter az előtte megjelent újságírók előtt kijelentette, hogy Ausztriának a népek szövetségébe való felvétele már előreléhal-dott stádiumban van s hogy ez a csehszlovák politikai érdekeknek is a legelőkeltebben megfelel.

Amerika nem ismeri el a versaillesi békét.

A republikánus követek csoportja Harding elnökhöz egy munkaprogramot nyújtott be, melyben követeli a Versaillesi békének teljes elutasítását, a Egyesült Államoknak az ántantból való kiválasztását és a volt ellen-séges államokkal szemben a békeállapotnak a kihirdetését.

Az államtitkári állásra legnagyobb kilátásai Knox szenátornak, Taft elnök volt államtitkárának vannak. Harding legmeghíttebb párthívei Knoxot a népek szövetségé eszméivel ellenségeként ismerik, aki kész Németországgal külön békeszerződést kötni, hogy az Egyesült Államoknak egy újabb európai háborúba való bekeverését megakadályozza. A kompromisszumos állásponthívei Lodget akarnák külügyi államtitkárnak megtenni.

— Ezt az aggályomat Szvoboda az első alkalommal elrulta az orosz fogolyoknak, aki erre lehuza a csizmáját és annak belsejéből okmányokat húzott elő, melyekkel személyazonosságát igazolta.

— De mivel én azután sem hittem neki, feljettete baránybőr kucsmáját és annak belsejéből egy selyem darabra írott igazolványt mutatott, melyen a bolsevik hadseregben harcoló csehszlovák parancsnokának aláírása és pecsétje volt.

— Ezt a selyem darabot megörzés végett Szvobodára bízta, aki azt naiv bizalommal fogadta el. És ez okozta vesztét. Másnap ugyanis kihallgatásra vittek mindnyájunkat és ott a fogoly orosz jelentése alapján megkeresték Szvobodánál a selyemdarabot. Ekkor láttam utóljára... Később hallottam, hogy agyonlőtték... Hogy igaz-e, nem tudom.

— Egyik szobafársam, egy lengyelországi német, 80 éves, felér, egyenes szál ember, azért került a citadellába, mert a bolsevikok előnyomulása közben, családi kastélyában maradt, hogy az ott lévő értékeket megmentse. A lengyelek előtt gyanuba került és hátra itéltek.

— Minden megindulás nélkül vette tudomásul a nagy szál ember a halálos ítéletet. „Elegem életem már, nem bánom, ha meghalok”

— Nagy unszolásra engedte meg, hogy gazdag hozzátartozóinak levelet írjak és csempésszek ki a citadellából. És ez használt. Nagy befolyású rokonai, gyermekei, megmentették a kegyelemgolyótól.

...A kivégzések különben napirenden voltak. Feljártam az irodába, ahol feleségemnek levelet írhattam (de azokat nem továbbították) és ott borzongva láttam halálraítelt fogolytársaimnak előre elkészített fejféit. Mindig tudtuk, hogy naponta két és hányat fognak kivégezni. Később részoktunk, mint a mindennapi szárazkenyérre.

UJDONSÁGOK.

A költözők.

VÉGVÁRI VERSE.

(Kihagyással.)

Mi elmegyünk, de lelkünk itt marad
S körülengi titkon a falakat.

S legyen bár ez lim-lommal tele,
Üres az elhagyott lak ürege.

S ki helyünkbe jó, néha visszadöbben
És megbotlik néha a küszöbben.

És néha meg-megrémítik az árnyak,
Kik minein zúgban ülnék s reánk várnak.

És metsző hideg száll szive fölé,
Egy emlék, ami nem volt az övé!

S néha úgy érzi: valamije nincs —
És égeti a kezét a kilincs.

És néha fel-felriad éjfél tájban,
Pedig tán csak a szű örül a fában.

Mi elmegyünk, de lelkünk itt marad
S körülengi titkon e falakat.

Mi elmegyünk — s amig távol leszünk,
E város ott lesz, ahol mi leszünk.

December 9-én

lesz a keresztényszocialisták kongresszusa Kassán. Ami üdvös, hasznos, valamely szervezet életében várható: az mindenkor az okos, bölcs tanácskozásból indul ki, amiért is a kongresszus megtartását föltétlenül szükségesnek tartjuk. Fontos a kongresszus, mint seregszámia is. Lássuk, mennyen vagyunk, kik vagyunk, milyen erőt képviselünk. Sok becsületes igyekezetnek kell megnyilatkoznia a kongresszuson és sok becsületes embernek kell egymással találkozni. Ahhoz az épülethez, amelyet ennel akarunk, sziklára van szükség, amelyekből dönthetetlennek építük fel, amit építünk. Jöjjen el minden erős és minden tetre kész, igazi testvérünk. A könnyű fajsúlyú eszünk és eszmehordozók a csak feltűnni igyekezők maradjanak otthon. Kíváncsiak vagyunk arra is, hogy kinek jut eszébe azok közül, akik tehetnek, megsegíteni ez alkalomból egyik másik keresztény lapunkat, hogy e lapok a kongresszuson elhangzott beszédeket, indítványokat le e öleg egész terjedelmükben közölhessék és azokhoz is eljuttathassák, akik a kongresszuson részt nem vehetnek? Kíváncsiak vagyunk, hogy fog-e majd

A varsói citadella.

Szántó István, a varsói citadellából kiszabadult polgártársunk többek között a következő öményeit beszélte el a R. M. H. tudósítojának:

— Alig néztem körül az új helyen, máris ismerőse akadtam, egy Szvoboda nevű csehszlovák hadnagy személyében. A 11-ik napon egy titkoszatos idegen került a környezetünkbe.

— Ez a titkoszatos idegen egy orosz ruhába öltözött fogoly volt, fél szemé beötvö, aki azt állította, hogy a bolsevik hadsereg katonája volt és úgy fogták el a fronton. Előttünk csehnek vallotta magát, aki a bolsevik hadseregben harcoló csehszlovák tagja és hamarosan szoros barátságot kötött Szvobodával.

— Nekem már első fellépése gyanus volt és figyelmeztettem rá a hadnagyot, hogy ne érintkezze vele, mivel több mint bizonyos, hogy lengyel detektív.